

структурі сільських територій, при цьому існує жорстка регуляторна політика держави у ціноутворенні на сільськогосподарську продукцію, антимонопольних заходах. Значна увага приділяється екологічним факторам впливу як на якість продовольства, так і збереження ресурсного потенціалу. Хоча всі перелічені країни є значно меншими за територіальною ознакою та кількістю населення ніж Україна (Угорщина – 10,8 млн. чол., Австрія – 8 млн. чол. - при цьому кожний 5 та 6 проживає у столиці – Будапешт та Вена), широко використовуються альтернативні види енергії – сонця, повітря. Побудовані та широко використовуються заводи для переробки сміття, підтримуються водоймища, ліси, вкладаються значні кошти у екологічну безпеку та підтримку підприємств з метою екологізації виробництва.

В Україні існували та існують можливості для ефективного розвитку різних галузей народного господарства, розвитку малого та середнього бізнесу, але високий рівень вірогідності виникнення ризиків призводить до непрозорості товаровиробників.

За даними Всесвітнього економічного форуму ризик ведення бізнесу максимізується через вплив макроекономічних факторів, як результатів внутрішньої та зовнішньої політики держави, а саме: податкового регулювання, ставок оподаткування; інфляційних процесів; недостатнього розвитку інфраструктури; доступу до фінансування; регулювання ринку праці; валютного регулювання.

Висновки. В умовах глобалізації економіка України не має значної кількості конкурентних

переваг, в тому числі через вплив історичних факторів розвитку країни. Порівняльна оцінка складових сучасного розвитку суспільства надає можливості обґрунтувати, що країни-лідери, як і будь-які інші країни світу, переживають наслідки фінансово-економічної кризи, але їх глибина та реальні можливості вирішення існуючих проблем мають пряму залежність від стабільності макроекономічного середовища до моменту загострення кризових явищ в економіці світу. При цьому, такі країни як Китай та Індія, які відносять до країн, що розвиваються, значно легше переживають наслідки кризових явищ, ніж країни-лідери, особливо США та деякі розвинуті країни ЄС (Франція, Італія, Іспанія).

Економіка України в майбутньому може бути зорієнтована на розвиток та нарощування виробничих потужностей та експортного потенціалу галузей народного господарства, так як ресурсний потенціал є достатнім, а можливості його ефективного використання залежать від злагодженості та систематизації складових стратегій розвитку окремих товаровиробників на основі інвестиційно-інноваційного розвитку.

Можливості подальшого розвитку економік країн світу, як і економіки України, будуть мати все більшу залежність, а відповідно ризики, від формажорних обставин, пов'язаних із наслідками глобалізації, негативного впливу природних катаклізмів, які, через глобальне потепління та нереалізовані заходи Кіотського протоколу, будуть загострювати ситуацію на продовольчому ринку, а відповідно і на фінансовому ринку та ринку праці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні. Національна доповідь Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва // Економіст. - 2009. - № 5. - С. 31-35
2. www.minagro.kiev.ua
3. www.ukrstat.gov.ua
4. www.minfin.gov.ua

УДК 664.003.13

БУТЕНКО А.І., д-р екон. наук, професор, КАРПІНСЬКА Г.В., канд. екон. наук, м. н. с.
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті проведено аналіз ефективності підприємств харчової промисловості, виявлені їх основні проблеми та запропоновано ряд заходів щодо підвищення їх ефективності.

Ключові слова: внутрішня та зовнішня ефективність, прибутковість, ступінь задоволення суспільних потреб, ефект синергії.

In article the analysis of food industry enterprises efficiency is carried out, their basic problems are uncovered and a number of measures to increase their efficiency are offered.

Key words: internal and external efficiency, profitability, degree of requirements satisfaction, synergetic effect.

Вступ. Найбільш актуальною проблемою сьогодення є проблема підвищення економічної ефективності вітчизняної промисловості і, перш за все, харчової промисловості. Харчова промисловість була і має залишатися стратегічно важливою складовою в господарському комплексі України, виходячи із забезпечення раціонального використання її природного, виробничого, науково-технічного, інтелектуального потенціалу та вигідного геополітичного розташування. Вона відіграє визначну структуроформуючу функцію і являє собою одну із провідних галузей, яка не лише задовольняє потреби населення країни в продовольстві, а й є важливим джерелом формування бюджету.

Питання теорії й методології оцінки ефективності були і є в цей час предметом дослідження як закордонних, так і вітчизняних учених. Зокрема, поняття економічної ефективності розглядали в різний час за рубежом Э.Дж. Долан і Д.Е. Линсей, К.Р. Макконелл і С.Л. Брю, В. Парето, П. Самуельсон і інші; проблеми оцінки ефективності методами фінансового аналізу досліджував Э. Хелферт.

Актуальним економічним проблемам підвищення економічної ефективності промисловості присвячені наукові розробки таких відомих українських науковців, як О.М. Алімова, О.І. Амоши, Б.В. Буркинського, В.М. Геєця, Б.М. Данилишина та інших.

Окремі проблеми щодо підвищення ефективності підприємств харчової промисловості отримали висвітлення у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема І.Д. Блажа, В.І. Бойка, П.П. Борщевського, О.Б. Бутніка-Сіверського, Д.В. Гака, А.Ф. Гончара, В.Д. Гончарова, Л.В. Дейнеко, С.Л. Дусановського, А.О. Заїнчковського та інших дослідників.

Проте, слід відзначити, що незважаючи на підвищену увагу до проблеми визначення та оцінки ефективності на всіх рівнях народного господарства, в економічній літературі немає чіткого трактування сутності ефективності, відсутня докладна класифікація характеристик і критеріїв ефективності, змішуються поняття результату й результативності, результативності й ефективності, ефективності й інтенсивності.

Таким чином, наукова проблема оцінки економічної ефективності й зокрема, виявлення проблем підвищення ефективності підприємств

харчової промисловості вимагає подальших досліджень, особливо в умовах існуючої глобальної фінансової кризи.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження стану підприємств харчової промисловості в період фінансової кризи та виявлення проблем підвищення їх ефективності.

Результати. Результати аналізу різних підходів до визначення ефективності підприємства, а також результати дослідження специфічних умов функціонування підприємств харчової промисловості дозволили визначити, що в ринкових умовах ефективність даних суб'єктів господарювання має дві форми - внутрішню й зовнішню.

Внутрішня ефективність відбиває власну оцінку результативності діяльності підприємства, його прибуток, як джерело його власного розширеного відтворення, необхідного для створення конкурентних переваг, зміцнення його фінансового становища, задоволення інтересів всіх учасників бізнесу.

Зовнішня ефективність відображає структуру суспільних потреб, ступінь задоволення їх підприємством, у зв'язку з тим, що підприємства харчової промисловості безпосередньо працюють на споживчий ринок і призначені для більш повного задоволення населення в продуктах харчування в необхідній кількості і якості.

До фінансової кризи у 2007 році за обсягами реалізованої продукції харчова промисловість поступалася тільки виробництву та розподіленню електроенергії, газу та води, даючи 15,3% реалізованої продукції переробної промисловості України і навіть в період фінансової кризи у структурі реалізації переробної промисловості виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів складає – 18,4%, найбільший показник після металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів 19% [1, с.110; 2, с.5].

Більшість підприємств харчової промисловості залишаються прибутковими, зростає фінансовий результат від їх звичайної діяльності та рентабельність операційної діяльності, проте зростає і кількість підприємств, які одержують збиток (табл. 1) та скорочуються обсяги виробництва харчової продукції. Так за період з січня по травень 2009 р. обсяги виробництва зменшилися на 7,3% до відповідного періоду 2008 р. [3, с.9,10].

На жаль, ні раніше, ні тим більш у сучасний період фінансової кризи, харчова промисловість України не забезпечує повноцінного задоволення потреб власного населення в продуктах харчування. Це положення підтверджується даними продовольчого споживання у країнах Євросоюзу, фактичного споживання у 2007 р. в Україні, а також даними раціональних норм споживання продуктів харчування (табл.2).

Показники внутрішньої ефективності підприємств харчової промисловості

Показники	Січень-травень 2007р.	Січень-травень 2008р.	Січень-травень 2009р.
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, млн. грн.	914,6	1401,4	2945,6
Рентабельність операційної діяльності підприємств, %	3,2	3,4	6,5
Відсоток підприємств, які одержали прибуток, %	60,6	61,5	59,2
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування прибуткових підприємств, млн. грн.	1683,2	2475,1	4280,5
Відсоток підприємств, які одержали збиток, %	39,4	38,5	40
Збиток, млн. грн.	768,6	1073,7	1334,9

В Україні у 2007 році по більшості видів продовольства фактичне споживання знаходилося нижче раціональних норм. Найбільше відставання фактичного споживання від раціонального спосте-

рігалось по молоку і молокопродуктах – на 41%, м'ясу і м'ясопродуктах - на 43% - саме по тим продуктам, обсяги виробництва яких у сучасний час скорочуються.

Таблиця 2

Показники зовнішньої ефективності підприємств харчової промисловості

Продукти	Раціональна норма (розрахунки МОЗ України)	Фактичне споживання у 2007 році (дані Держкомстату)	Індикатор достатності споживання у 2007р.	Споживання (середнє) у країнах ЄС	Фактичне споживання в Україні до споживання у країнах ЄС
Хліб і хлібопродукти (у перерахунку на борошно)	101,0	115,9	1,15	111	1,04
М'ясо і м'ясопродукти (у перерахунку на м'ясо)	80,0	45,7	0,57	98	0,47
Молоко і молокопродукти (у перерахунку на молоко)	380,0	224,6	0,59	296	0,76
Риба і рибопродукти	20,0	15,3	0,77	25	0,61
Яйця (шт.)	290	252	0,87	222	1,14
Овочі та баштанні	161,0	118,4	0,74	119	0,99
Плоди, ягоди та виноград	90,0	42,1	0,47	105	0,40
Картопля	124,0	130,4	1,05	78	1,67
Цукор	38,0	40,0	1,05	38	1,05
Олія рослинна	13,0	14,3	1,10	20	0,72

Лише за чотирма позиціями, а саме: "хліб і хлібопродукти", "картопля", "олія" та "цукор" фактичне споживання перевищило раціональну норму. Проте, таке перевищення по зазначених групах продовольства, особливо хлібопродуктах та картоплі, є свідченням того, що населення намагається забезпечити власні енергетичні потреби за рахунок більш економічно доступних продуктів.

За даними статистики у 2007 році середньомісячні грошові витрати домогосподарства на

харчування становили 813,23 гривні при загальних грошових витратах на рівні 1528,6 гривні. Тобто, індикатор доступності продуктів харчування становив лише 53,2 відсотка, при його 60-ти відсотковому граничному критерії [1, с.417, 425]. Слід зазначити, що у країнах Європи питома вага витрат на харчування у загальних витратах домогосподарств знаходиться в межах 20-25 відсотків.

Протягом 2006-2007 рр. грошовий дохід

домогосподарств виріс в 1,27 разів. Збільшення грошових доходів спричинило збільшення грошових витрат в 1,19 разів. Витрати на продовольчі товари збільшилися в 1,16 разів, споживчі ціни на продукти харчування збільшилися в 1,24 разів.

Функціональна залежність витрат від доходів показала, що якщо в період 2006-2007 рр. населення майже весь приріст своїх доходів направляло на збереження звичайного раціону харчування, то в

сучасний період дана тенденція навряд чи збережеться: в період з квітня 2008 р. по квітень 2009 р. індекс реальної заробітної плати склав – 91,9 % [3, с.57] (рис.1), тобто, реальна заробітна плата скоротилася на 8,1 %, а споживчі ціни на продукти харчування в квітні 2009 р. виросли на 17,2 %, що неминуче призвело до скорочення обсягів реалізації продукції підприємств харчової промисловості.

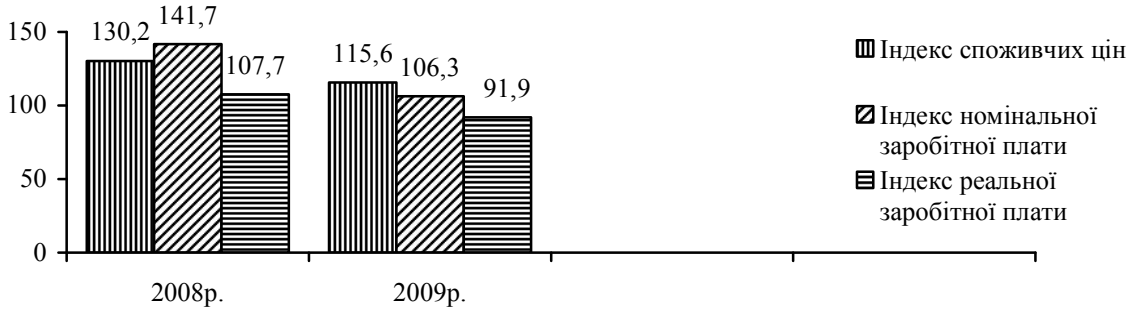

Рис. 1. Індеси заробітної плати та споживчих цін (квітень 2009р. у % до квітня 2008р.)

Таким чином, поки мінімальна заробітна плата, пенсії, стипендії не є реальним відбиттям прожиткового мінімуму, це буде приводити і приводить до незбалансованості харчування населення, до зниження попиту, споживання та пропозиції продукції підприємств харчової промисловості, тобто до проблеми скорочення обсягів виробництва та реалізації продукції на внутрішньому ринку, яка обумовлена ростом цін на продукти харчування та зниженням платоспроможності населення України.

В сучасних умовах глобалізації світової торгівлі особливо актуальним завданням для України

є здійснення програми заходів щодо підтримки експорту вітчизняних товарів. Згідно з концепціями вільної торгівлі конкурентоспроможними на світовому ринку є товари або галузі, які характеризуються порівняльними перевагами. Харчова промисловість України, виходячи із забезпечення раціонального використання її природного, виробничого, науково-технічного, інтелектуального потенціалу, апіорі визнається конкурентоспроможною галуззю, яка складає суттєву частину в експорті товарів (рис. 2) [1, с. 264].

Рис. 2. Товарна структура експорту товарів, %

Слід зазначити, що за січень-квітень 2009 р. експорт готових харчових продуктів склав 594935,9 тис. доларів США, що на 23,8% менше, ніж у відповідний період 2008 р. Зовнішньоторговельне сальдо негативне і дорівнювало - 22364,4 тис. доларів. Зменшення експорту харчової продукції за даний період відбулося за всіма експортними

видами продукції: продукти з м'яса і риби – 75,2%, какао та продукти з нього – 86,6%, продукти із зернових культур – 81,7%, продукти переробки овочів, плодів – 65,7%, різні харчові продукти – 83,2%, алкогольні і безалкогольні напої та оцет – 73,1%, залишки і відходи харчової промисловості – 58,1%, тільки цукор і кондвироби з цукру

залишилися на колишньому рівні – 100%. Продукція експортувалася як в країни СНД і Балтії (Росія, Казахстан, Білорусь, Молдова, Литва), так і в країни ЄС (Австрія, Іспанія, Італія та ін.). До країн СНД було експортовано 33,7% усіх товарів, до країн ЄС – 23,2% (у січні-квітні 2008 р. – відповідно 35,9% та 27,4%). Найбільші експортні поставки здійснювалися до Російської Федерації – 19,1%, Китаю – 5,2%, Туреччини – 5%, Казахстану – 4,3%, Італії – 3,4%, Білорусі – 3,3% та Німеччини – 3% від загального обсягу експорту. У січні-квітні 2009 р. зменшилися обсяги експорту до більшості головних торгових партнерів, крім Казахстану, Туркменістану та Узбекистану (країни СНД), Іспанії (країни ЄС), Індії та Китаю (інші країни) [3, с. 37, 38]. При цьому слід усвідомлювати, що вступ України до СОТ вже загострив проблеми вітчизняної харчової промисловості і варіант їх розв'язання не повинен зашкодити інтересам держави, даного виду економічної діяльності та вітчизняних споживачів продовольчої продукції. Більш того, за результатами досліджень, головними експортними товарами є сільськогосподарська сировина, а не продукти з більш глибоким рівнем переробки. Це перетворює економіку в сировинний придаток більш розвинутих країн і призводить до втрати значної частини новоствореної вартості.

Харчова промисловість тісно пов'язана із сільським господарством. У сировинних районах і

зонах переробних підприємств харчова промисловість виступає як замовник перед сільським господарством з погляду не тільки кількості необхідної сировини, але її якості і, саме головне, її вартості. Проголошений на початку 90-х років курс на формування ринкової економіки для сільськогосподарських підприємств одержав своє вираження в поступовому скасуванні державного замовлення практично на всі види сільськогосподарської продукції (крім зерна) і державних дотацій і інших бюджетних виплат, повної лібералізації цін, як на вироблену продукцію, так і на споживані ресурси. Це привело до того, що держава практично самусунулася від управління сільським господарством і харчовою промисловістю, що привело до дезорганізації господарського життя й, як наслідок, до зниження обсягів і зміни структури реалізації продукції сільського господарства, зокрема переробним підприємствам. За останні чотирнадцять років обсяги сільськогосподарської продукції в країні зменшилися на 36,6%, у тому числі продукції рослинницьких галузей - на 18%, тваринницьких - на 64,4%. Середні ціни реалізації сільськогосподарської продукції за період з січня по травень 2009 р. зросли майже за всіма видами продукції, окрім молока та молочної продукції та яєць (табл. 3), що неминуче призвело до збільшення витрат на виробництво продуктів харчування і відповідно їх вартості.

Таблиця 3

Середні ціни реалізації сільськогосподарської продукції у 2009 році¹
(сільськогосподарські підприємства (крім малих), грн. за т)

	Зернові та зернобобові культури	Насіння соняшнику	Картопля	Овочі	Худоба та птиця (у живій вазі)	Молоко та молочні продукти	Яйця, за тис. шт.
Січень	601,4	1224,6	1607,1	1180,8	9744,5	1906,4	396,2
Січень-лютий	664,5	1467,6	1408,7	1654,4	9830,7	1905,2	374,7
Січень-березень	712,8	1599,3	1541,6	2471,4	10123,6	1909,5	381,3
Січень-квітень	730,0	1718,2	1652,3	3486,8	10296,5	1902,1	369,6
Січень-травень	749,1	1775,0	1628,2	3867,0	10426,7	1858,8	346,9
Індекс росту цін січень 2009р. до травня 2009р.	1,25	1,45	1,01	3,27	1,07	0,98	0,88

¹ Без ПДВ, транспортних, експедиційних та накладних витрат, але з урахуванням дотацій.

Висновки. Таким чином, результати проведеного аналізу діяльності підприємств харчової промисловості дозволили виділити наступні основні проблеми підвищення їх ефективності:

- зниження та зміна структури попиту на продукти харчування;
- скорочення обсягів виробництва та реалізації продуктів харчування;
- скорочення та зміна структури експорту продукції підприємств харчової промисловості та АПК;

- невідповідність багатьох видів продукції вітчизняної харчової промисловості світовим стандартам якості;
- дефіцит власних і складності залучення та повернення позикових коштів для здійснення модернізації підприємств.

Для вирішення зазначених проблем першочерговим завданням держави та підприємств харчової промисловості повинне бути завдання розвитку внутрішнього та зовнішнього ринку споживання продуктів харчування. Вирішення даного

завдання на внутрішньому ринку зі сторони держави полягає:

- в підвищенні мінімальної заробітної плати до рівня хоча б прожиткового мінімуму;
- перегляді змісту споживчого кошика з урахуванням раціональних норм харчування і реальних споживчих цін;
- підтримці незахищених верств населення (пенсіонерів, інвалідів, сиріт);
- посиленні контролю зі сторони влади за справедливим розподілом та виплатою заробітної плати;
- пропаганді підтримки вітчизняного виробника харчової продукції;
- жорсткому контролю відповідності якості імпортованої продукції світовим стандартам;
- вдосконаленні механізмів технічного регулювання в харчовій промисловості (стандартизація, сертифікація, акредитація, метрологія, оцінка та контроль відповідності);
- забезпеченні пріоритетності розвитку галузей здійснення державної фінансово-кредитної підтримки підприємств за рахунок розширення видів їх кредитування;
- відновленні практики передбачення в державному бюджеті коштів для кредитування міжсезонних витрат підприємств цукрової, олійно-жирової, плодоовочевої, виноробної та інших видів діяльності харчової промисловості.

В просуванні вітчизняної продукції на зовнішні ринки збуту особливого значення також набуває підтримка держави шляхом:

- підтримки та укріплення політичних та економічних зв'язків з країнами СНД і, перш за все, з Росією;
- надання пільгових кредитів, гарантування податкових пільг, інформаційно-консультативної допомоги підприємствам-експортерам;
- встановлення пільгових ставок експортного мита для підприємств-експортерів;
- стимулювання розробки механізмів технічного регулювання та їх прийняття, як для недопущення неякісної та небезпечної для здоров'я людей іноземної харчової продукції, так і для забезпечення пріоритетного розвитку певних видів економічної діяльності вітчизняної харчової промисловості;
- впровадження митних тарифів на ті види імпортованих продовольчих товарів, які можуть в необхідній кількості вироблятися в Україні й не є продукцією критичного імпорту.

У свою чергу, підприємства харчової промисловості повинні вирішити низку проблем, пов'язаних з оновленням матеріально-технічної бази, модернізацією виробництва, збільшенням обсягів випуску конкурентоспроможної продукції й розширенням її асортименту, впровадженням нових технологій, які б гарантували збереження цінних властивостей сировини та якості готової продукції, застосуванням безвідходних та маловідходних технологій, налагодженням випуску якісної харчової продукції, яка б відповідала світовим стандартам якості та потребам населення. Вирішення всіх цих

проблем вимагає від керівництва підприємств харчової промисловості, перш за все, ефективно використовувати капітал підприємств для забезпечення їх відтворювального процесу.

Гостра нестача інвестицій, висока кредитна ставка на капітал при зростанні вартості капітального будівництва, техніки робить неможливим проведення масштабного технічного переоснащення підприємств харчової промисловості, але модернізувати підприємства, що діють, потрібно. У зв'язку з цим альтернативним джерелом фінансування є і повинні бути амортизаційні відрахування. Адже підвищення інвестиційної активності безпосередньо пов'язане із ставленням до амортизації як до основного ресурсу та фінансового джерела капіталовкладень.

В умовах високої інфляції знижується реальна вартість накопичених засобів амортизації й розміри амортизаційних відрахувань, у зв'язку з цим вибір методів амортизації повинен визначатися самим підприємством, зокрема рівнем поточної потреби в інвестиційних ресурсах і готовністю підприємства до реалізації окремих інвестиційних проектів.

Найбільш привабливим для вітчизняних підприємств харчової промисловості, з нашої точки зору, є метод прискореної амортизації, що дозволяє скорочувати період амортизації активів за рахунок використання підвищених норм амортизації. Згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо мінімізації впливу фінансової кризи на розвиток вітчизняної промисловості» від 18 грудня 2008 року № 694 промисловим підприємствам надається право застосовувати щорічну 25-відсоткову норму прискореної амортизації основних фондів групи 3. При цьому амортизація основних фондів групи 3 проводиться до досягнення балансовою вартістю групи нульового значення.

Використання методу прискореної амортизації в сучасних умовах повинне одержати широке поширення, тому що цей метод дозволяє:

- оплачувати меншу величину податку на прибуток, тобто проявляється «ефект податкового щита» (амортизаційні відрахування, що знижують величину належних податків, називаються «податковим щитом», що рятує гроші підприємства від оподаткування);
- швидше оновити (модернізувати) устаткування;
- максимізувати наведений грошовий потік власних фінансових ресурсів і забезпечити протидію негативному впливу інфляції на реальну вартість амортизаційних відрахувань, що накопичуються.

Специфіка функціонування підприємств харчової промисловості, а саме, залежність їх від сільськогосподарського сектору вітчизняної економіки та потреб населення, диктують необхідність створення міжгалузевих об'єднань, що включають сільгоспвиробників, підприємства харчової промисловості й торговельні організації. Ці об'єднання можуть стати ефективною формою співробітництва в сфері сільськогосподарського виробництва, переробки й реалізації продукції з метою збільшення загального обороту в закупівлі й реалізації, запобігання індивідуальними виробниками ризику від

коливання цін на ринку, гарантування членам групи стабільних середніх цін на їхню продукцію в певний термін, сприяння розвитку виробництва продукції й матеріально-технічної бази підприємств.

Виникаюча при такій інтеграції нова структура може використовувати ефект синергії, що полягає в тому, що результат діяльності об'єднання перевершує суму результатів діяльності розрізаних підприємств. Ефект синергії виникає в такому об'єднанні завдяки:

- економії операційних витрат, обумовленої усуненням дублювання управлінських функцій та їхньої централізації;
- скороченню витрат на постачання сировини та збут продукції;
- економії витрат на проведення НДДКР;
- диференціації виробництва за рахунок освоєння навичок і технологій в інших ланках ланцюжка створення цінності кінцевого продукту;

- зменшенню залежності від постачальників і збутових структур;

- ефективному використанню унікальних конкурентних властивостей продукції за рахунок інтеграції виробників сировини, більш широким можливостям залучення позикових коштів тощо.

Харчова промисловість була і залишається однією із провідних галузей народного господарства України, від ефективної діяльності якої залежить не тільки добробут населення і народного господарства, а й економічна безпека країни. Зважаючи на це, підвищення ефективності діяльності підприємств харчової промисловості виступає однією з передумов подолання кризових явищ у вітчизняній економіці і досягнення стійкого економічного зростання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Статистичний щорічник України за 2007 рік. – Київ. – «Консультант». – 2008. – с. 110.
2. Експрес-випуск Державного комітету статистики України №120 від 27.05.2009р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Про соціально-економічне становище України за січень-травень 2009 року. – Київ. – Державний комітет статистики України. - 2009.- С. 9,10.

УДК 664.64:331.214.3

ОЩЕПКОВ А.П., канд. экон. наук, доцент

Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса

АНАЛИЗ СООТНОШЕНИЯ ТЕМПОВ РОСТА ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ТРУДА И ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ В ХЛЕБОПЕКАРНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

В статье рассматриваются актуальные проблемы повышения эффективности труда на основе определения соотношения темпов роста производительности труда и заработной платы в современных условиях на предприятиях хлебопекарной промышленности. Рассмотрены проблемы двухступенчатой системы формирования заработной платы на основе социальной концепции и государственного регулирования социальных гарантий. Общий заработок работника должен отражать результаты индивидуального труда и результатов работы коллектива, обеспечивая согласование и реализацию экономических интересов через функции заработной платы.

Ключевые слова: производительность труда, темпы роста, заработная плата, эффективность труда.

The urgent problems of labor productivity increase on the growth rate determining basis of labor productivity and salary ratio in modern conditions at the baking of bread industry enterprises are being considered in the

article. The two-stepped salary formation system problems on the basis of the social conception and social guarantees government regulation have been considered. The total employee earnings must reflect the individual labor results and the collective work results, providing agreement and realization of the economic interests through the salary function.

Key words: labor productivity, the rates of growth, salary, labor efficiency.

Введение. Процесс общественного воспроизводства предполагает, что общество при распределении материальных благ должно учитывать такие масштабы потребления, которые бы способствовали его развитию на расширенном уровне. Это подразумевает, что потреблять можно столько, сколько произведено с учетом направления части средств на развитие. Нас интересует конечное потребление материальных благ и услуг населением. В этом плане мы должны сравнивать темпы роста национального дохода и фонда потребления, темпы роста валового